

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ สภาพครอบครัว ของแรงงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก รวมทั้งศึกษาสภาพของลักษณะสวัสดิการในการทำงานและสวัสดิการจากรัฐ โดยเลือกศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลนครศรีธรรมราช อาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เป็นร้านที่มีแรงงานไม่เกิน 10 คน จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ 2 แห่ง ร้านปะยางรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ร้านซ่อมรถยนต์ และโรงกลึง อย่างละ 1 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานจำนวน 10 คน แล้วจึงทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi Structure Interview) และการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) อีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะนำมาพรรณนาความวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า แรงงานมีช่วงเวลาทำงานประจำตั้งแต่เวลา 8.00 - 17.00 น. แต่ส่วนใหญ่จะมาถึงที่ทำงานเวลา 7.30 น. เพื่อเตรียมตัว เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ และเริ่มทำงานเวลา 8.00 น. งานในร้านซ่อมมีหลากหลาย เช่น เช็คสภาพ ซ่อม เปลี่ยนอะไหล่ ยกเครื่อง คิวานลูกสูบ บางครั้งร้านซ่อมก็จะนำงานประเภทนี้ไปทำที่โรงกลึงที่มีเครื่องมือพิเศษเฉพาะ ทั้งนี้โรงกลึงจะมีเวลาทำงานที่แน่นอนกว่าร้านซ่อมประเภทอื่น เมื่อหมดเวลาจะหยุดทำและไปทำต่อในวันถัดไป ขณะที่ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์และรถยนต์นั้น เวลาทำงานค่อนข้างมีความยืดหยุ่น

ลักษณะแรงงานที่พบมี 2 ประเภท คือ แรงงานที่พัฒนาฝีมือตนเองจนถึงขั้น "มืออาชีพ" กับ "แรงงานฝึกหัด" กล่าวคือ แรงงานฝีมืออาชีพ คือแรงงานที่สามารถกำหนดค่าแรง มีข้อต่อรองการทำงาน และได้รับความไว้วางใจ เนื่องจากมีประสบการณ์และสามารถเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการ หรือไม่ก็เรียนจบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งอาศัยประสบการณ์การทำงานประมาณ 5 ปี ก็สามารถกำหนดค่าตอบแทนเองได้ และแรงงานในลักษณะเหล่านี้จะมั่นคงในการจ้างงาน และรายได้จะผันแปรไปกับภาวะเศรษฐกิจ ส่วนแรงงานฝึกหัดหรือเด็กหัดงานจะพบคนที่เรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษาหรือการศึกษามัธยมศึกษา ส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวทำนาที่ยากจน เข้าสู่ร้านซ่อมจากการชักจูงของญาติ แรงงานประมาณร้อยละ 70 ต้องผ่านชีวิต "เด็กหัดงาน" มาก่อนประมาณ 1-3 ปี จึงจะเป็นแรงงานมืออาชีพ

สำหรับค่าตอบแทนหรือรายได้ เด็กฝึกหัดงานประมาณร้อยละ 50 ไม่มีเงินค่าตอบแทน มีแต่เพียงมีอาหาร 3 มื้อ และพักอยู่ในสถานประกอบการ ขณะที่เด็กฝึกงานบางคนได้ค่าตอบแทนวันละ 50-70 บาท อยู่กินกับสถานประกอบการ ในยามเจ็บป่วย สถานประกอบการและพ่อแม่เด็กฝึกหัดจะช่วยค่ารักษาพยาบาลคนละครึ่ง ส่วนความก้าวหน้าในอาชีพขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ฝีมือ และความรับผิดชอบ